

Лісова пісня (стисло)

Леся Українка

Дійові особи: "Той, що греблю рве", Потерчата, Русалка, Водяник, Русалка Польова, Лукаш, мати Лукашева, дядько Лев, Доля, Злидні, Перелесник, Пропасниця, Куць, Мавка, Лісовик, Килина, "Той, що в скалі сидить", діти Килини.

Дія відбувається в старезному лісі на Волині протягом року. Кожна дія починається пейзажем, який змінюється відповідно до пори року.

Перша дія

На лісову галявину з плакучою березою й великим престарим Дубом виходять дядько Лев і його небіж (племінник) Лукаш. Вони збираються тут, біля озера, збудувати собі хату. Але лісові істоти не Хотуть, щоб люди потривожили їхній спокій. Лісовик зупиняє Русалку, яка похваляється потопити люд'я, говорячи, що коли б не Дядько Лев, давно б не стало вже цього дуба й інших дерев.

Весна. Все починає розвиватися. Прокидається Мавка в дуплі старої верби, де вона зимувала, від чарівної мелодії сопілки. Це грає Лукаш. Мавка хоче побачити його, а Лісовик застерігає: "Не задивляйся ти на хлопців людських. Се лісовим дівчатам небезпечно". З'являється Лукаш, хоче наточити соку з берези, але підбігає Мавка й не дає йому це зробити, називає березу своєю сестрою, а сік — її Кров'ю. Лукаш дивується цьому, але йому подобається зеленокоса лісова дівчина.

Мавка слухає чарівні звуки сопілки, від якої пишніше розцвітають квіти, голосніше співають птахи. Їй не хочеться розлучатися з хлопцем. Лукаш говорить, що восени його хочуть одружити. Мавка зажурилася, спитала, з ким. Хлопець сказав, що він не знає, може, Ще й не знайшли йому пари. Тоді лісовичка запитала, чи ж люди паруються надовго? Хлопець відповів, що навіки, а Мавка поскаржилася, що зовсім самотня, і в них немає такого, щоб назавжди.

Друга дія

Пізнє літо. До озера прийшли люди, оселилися, принесли свої звичаї, гамір. Все це захоплює поступово й Лукаша. Ось він виходить з лісу із сопілкою, а мати йому дорікає, що він усе грає, а робота стоїть. Їй потрібна невістка-помічниця, про Мавку вона й чути не хоче, бо то "відьомське кодро". Коли Мавка з'являється на подвір'ї в дядька Лева, мати говорить, що дівці не слід упадати за парубком. Дядько Лев заступається за лісову красуню, говорячи, що відьми живуть у селі, а не в лісі, "що лісове, то не погане, сестро, — усякі скарби з лісу йдуть...". Проте від допомоги Мавки мати не відмовляється: дає селянський одяг і посилає в поле жати. Русалка Польова просить Мавку не губити її красу, і та врізає собі руку серпом. Мати приходить з повновидою молодницею Килиною. Побачивши, що Мавка ще й не починала жати, лає її. Килина, а потім і Лукаш швидко жнуть та в'яжуть снопи. Мавці не подобається жінка, бо вона лукава, лиха, "хижа, наче рись". Парубок незадоволений такими словами й говорить, що й сам може перебратися з лісу в село. Він проводить Килину, жартує з нею, не

звертаючи уваги на лісовичку.

Мавка сумує. Їй співчують лісові мешканці. Йде дрібний дощик. Мавка просить Лісовика зробити її знову такою, як була:

То дай мені святкові шати, діду! Я буду знов, як лісова царівна, І щастя упаде мені до ніг. Благаючи моєї ласки!

Лісовик прикрашає дівчину в багряницю й срібний серпанок. Прилітає Перелесник і кружляє Мавку в прудкому танці. Раптом з'являється Марище й умовляє Мавку піти з ним у край вічного спокою. Та відмовляється, але, почувши, що Лукаш засилає до Килини старостів, погоджується, і вони зникають у безвісті.

Третя дія

Хмарна осіння ніч. Чути сумне вовче виття. Біля хати Лукаша — Мавка в чорному одязі з пучечком червоної калини.

Виходить Лісовик і дивується, що Мавку відпустив назад "Той, що в скалі сидить". Лісова дівчина говорить, що це він її визволив своїм злочином. Лісовик заперечує — це не злочин, а справедлива помста за зраду. Він перетворив Лукаша на вовкулаку. Мавка ж застерігає його, щоб не радів, бо вона "його порятувала. В серці знайшла... теє слово чарівне, що й озвірілих в люди повертає".

Під вікном чути, як Лукашева мати лається з Килиною, докоряє, що та довго спить, і корова в неї погано доїться, і сама вона нікчемна господиня.

Мавка ж, як тінь, блукає коло хати, сподіваючись зустріти коханого. Килина, побачивши це, закликає її й перетворює на вербу.

З лісу виходить Лукаш — худий, з довгим волоссям, без шапки. Килина спершу зраділа, а потім почала дорікати за те, що десь "тягався, волочився", обізвала п'яницею.

Лукаш питає, куди подівся великий дуб, а жінка відповіла, що продали, щоб не померти з голоду. Вибігає з хати мати, радіє, побачивши сина, потім скаржиться на нестерпне життя з "отою відьмою" Килиною.

До них підходить хлопчик із сопілкою з верби, що в неї перетворилася Мавка, й просить заграти. Лукаш грає і чує, що це промовляє до нього душа Мавки. Кидається до Килини й питає, що то за верба. Жінка говорить, що не знає, й радить зрубати дерево. Лукаш замахується сокирою, але не може. Тоді замахується Килина, і верба раптом спалахує вогнем. Вогонь швидко перекидається й на хату. Мати й Килина метушаться, вихоплюють з вогню хатні речі. Разом із ними виносять і Злидні. Лукаш стоїть собі байдуже. Килина просить його піти з ними в село, а він не хоче. Тут з-за берези виходить біла, легка, прозора постать, що обличчям нагадує Мавку, й схиляється над Лукашем. Готовий до помсти лісовички, адже він її занапастив, та Мавка все йому прощає. Лукаш грає на сопілці, Мавка спалахує раптом давньою красою у зорянім вінці, а хлопець кидається до неї з покликом щастя. Налітає завірюха, а коли відступає, то видно Лукаша, що сидить один під березою зі щасливим усміхом, а на голову йому падає сніг.

Критика, коментарі до твору, пояснення (стисло):

"Лісову пісню" Леся Українка написана, будучи далеко від батьківщини, влітку 1911 року всього за дванадцять днів. Драмою-феєрією назвала тому, що у творі відбуваються незвичайні метаморфози (перетворення), поряд з людьми діють міфічні істоти. Твір має міфологічно-фольклорну основу, а прототипами реальних людей стали волинські селяни, дядько Лев Скулинський, чиї розповіді так любила слухати маленька Леся. Образи Мавки й дядька Лева уособлюють духовність і красу, а матері Лукаша й Килини — приземленість, грубість. У Лукашеві ж ці риси поєдналися, і Мавка дуже жалкує, що він не може "своїм життям до себе дорівнятись". Стративши любов, Лукаш втратив і вміння відчувати красу, і здатність до творчості, перетворився на вовкулаку (напіввовка, напівлюдину). "Лісова пісня" — це глибоко філософський твір про взаємодію добра і зла, про боротьбу людини за вільне, красиве, духовно багате життя в гармонії з природою.